

مبانی نظریه محاسبه

کارگاه سوم

مبحث: تعریف اتوماتای متناهی؛ پذیرش اجتماع، اشتراک و تفاضل دو زبان؛ تمییز^۱ دو رشته از هم

۱. درستی یا نادرستی هر یک از گزاره‌های زیر را مشخص کنید. در صورت درستی، اثبات و در غیر این صورت مثال نقض ارائه کنید. ($\Sigma = \{a, b\}$)

(آ) اگر L_1 توسط FAی پذیرفته شود اما L_2 توسط هیچ FAی پذیرفته نشود، آنگاه $L_1 \cup L_2$ نیز توسط هیچ FAی پذیرفته نمی‌شود.

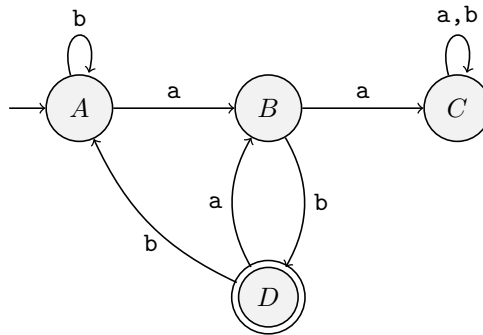
(ب) اگر L_1 و L_2 توسط FAهایی پذیرفته شوند اما L_2 توسط هیچ FAی پذیرفته نشود، آنگاه $L_1 \cup L_2$ نیز توسط هیچ FAی پذیرفته نمی‌شود.

(ج) اگر L_1 توسط FAی پذیرفته شود اما L_2 و $L_1 \cap L_2$ توسط هیچ FAی پذیرفته نشوند، آنگاه $L_1 \cup L_2$ نیز توسط هیچ FAی پذیرفته نمی‌شود.

(د) اگر هر کدام از زبان‌های $L_1, L_2, \dots$ توسط FAی پذیرفته شوند، $\bigcup_{n=1}^{\infty} L_n$ نیز توسط FAی پذیرفته می‌شود.

(ه) اگر زبان‌های $L_1, L_2, \dots$ که برای هر i داریم $L_i \subseteq L_{i+1}$ ، توسط هیچ FAی پذیرفته نشوند، $\bigcup_{n=1}^{\infty} L_n$ نیز توسط هیچ FAی پذیرفته نمی‌شود.

۲. برای اتوماتای متناهی M_1 در شکل ۱ نشان دهید هیچ اتوماتای متناهی مثل M_2 وجود ندارد که $L(M_1) = L(M_2)$ و $|Q(M_2)| < |Q(M_1)|$.

شکل ۱: M_1

۳. n را یک عدد صحیح مثبت در نظر بگیرید. زبان L این گونه تعریف می‌شود:

$$L = \{x \in \{a, b\}^* \mid |x| = n \wedge n_a(x) = n_b(x)\}$$

کمترین تعداد حالت‌ها^۲ در اتوماتای متناهی پذیرنده زبان L چیست؟ برای جواب خود دلیل ارائه دهید.

¹distinguishing

²states

۴. برای هر یک از زبان‌های $L \subseteq \{a, b\}^*$ نشان دهید اعضای مجموعه $\{a^n \mid n \geq 0\}$ نسبت به L دو به دو تمیزپذیر^۳ هستند و نتیجه بگیرید اتوماتای متناهی^۴ برای آنها وجود ندارد.

- a) $L = \{ww \mid w \in \{a, b\}^*\}$
- b) $L = \{a^i b^j a^k \mid k > i + j\}$
- c) $L = \{a^n b a^{2n} \mid n \geq 0\}$
- d) $L = \{a^i b^j \mid j = i \text{ or } j = 2i\}$
- e) $L = \{a^i b^j \mid j \text{ is multiple of } i\}$
- f) $L = \{x \in \{a, b\}^* \mid n_a(x) < 2n_b(x)\}$
- g) $L = \{x \in \{a, b\}^* \mid \text{no prefix of } x \text{ has more } b\text{'s than } a\text{'s}\}$
- h) $L = \{a^{n^3} \mid n \geq 1\}$

۵. زبان L روی الفبای Σ را «خوب» گوئیم اگر عدد صحیح n و $S \subseteq \Sigma^n$ وجود داشته باشند که برای هر $x \in L$ که $|x| \geq n$ ، $z \in S$ وجود داشته باشد که $x = yz$. (هر رشته در زبان L به یکی از اعضای S ختم شود.)

آ) نشان دهید هر زبان خوب توسط FAی پذیرفته می‌شود.

ب) نشان دهید هر زبان متناهی خوب است.

ج) مثالی از زبان نامتناهی‌ای ارائه دهید که توسط FAی پذیرفته می‌شود اما خوب نباشد.

³pairwise L -distinguishable

⁴FA